

NOTAT

Miljø- og Fødevarerministeriet
Departementet

J.nr. 001-13640
Ref. hkj

Besvarelse af spørgsmål stillet i forbindelse med spørgsmål 11 (alm. del)

I forbindelse med spørgsmål 11 er der stillet en række spørgsmål. I spørgsmål 1,2,3,4,6,7 og 11 ønskes en redegørelse for en række forhold, hvilket i dette notat er besvaret af NaturErhvervstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen.

1. Hvor meget mere kobber henholdsvis zink vil der blive udbragt med husdyrgødning, hvis det nuværende niveau i forbruget af zink og kobber pr. dyreenhed fastholdes og harmonikravet for slagtesvin øges fra 1,4 dyreenheder pr. hektar til 1,7 dyreenheder pr. hektar?

Det varierer meget fra bedrift til bedrift, hvor meget husdyrgødning der udbringes per hektar. Det er derfor kun muligt at angive, hvor meget der maksimalt kan udbringes, hvis der udbringes den maksimalt tilladte mængde husdyrgødning per hektar. Hvis der tages udgangspunkt i den rapport, som Aarhus Universitet har offentliggjort (Belysning af kobber- og zinkindholdet i jord nr. 159 2015) kan gyllens indhold af kobber og zink vurderes til 4,05 gram kobber og 25,54 gram zink per slagtesvin (75 kg tilvækst). En dyreenhed svarer til 39 producerede slagtesvin (75 kg tilvækst) således, at der ved den nuværende grænse på 1,4 DE/ha maksimalt kan udbringes 221 gram kobber og 1394 gram zink per hektar. Hvis grænsen øges til 1,7 DE/ha uden øvrige initiativer, vil der maksimalt kunne udbringes 269 gram kobber og 1693 gram zink per hektar.

2. Finder ministeren, at kommunerne i henhold til husdyrgodkendelsesloven (lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug) skal vurdere og stille krav i en tilladelse eller en godkendelse af husdyrbrug til det maksimale indhold af kobber henholdsvis zink i udbragt husdyrgødning?

Det fremgår af § 23, stk. 1 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, at kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse skal varetage hensynet til bl.a. beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand mm. Det fremgår også af bl.a. lovens § 27, at kommunalbestyrelsen i det omfang det i den konkrete sag er nødvendigt, skal fastsætte krav (vilkår) til husdyrbrugets indretning og drift, der er nødvendige for at sikre, at husdyrbruget ikke påvirker omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. I bilag 3 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der for en række centrale miljøpåvirkninger fastlagt et beskyttelsesniveau, som kun undtagelsesvist kan fraviges. Der er ikke angivet et beskyttelsesniveau for kobber

og zink. Kommunen vil derfor i lighed med en række andre miljøpåvirkninger, hvor der heller ikke foreligger et klart beskyttelsesniveau (f.eks. støj, fluer og overfladetab af fosfor), efter omstændighederne skulle foretage en konkret vurdering af, om der er behov for at stille vilkår. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det faglige grundlag for at foretage denne vurdering i forhold til kobber og zink på nuværende tidspunkt er for mangelfuldt til, at Miljøstyrelsen vil kunne fastlægge et generelt beskyttelsesniveau. Dette skyldes, at der bl.a. mangler sikker viden om kilderne til belastningen – ikke mindst lokalt- og viden om effekterne af forskellige virkemidler. Det er f.eks. ikke sikkert, at det samlet set er en miljømæssig god løsning i forhold til vandmiljøet at omfordele gyllen fra smågrise med anden gylle, når andre gylletyper også kan medføre et overskud af zink. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at vi ikke ved ret meget om, hvor udbringning af zink er særligt problematisk i forhold til f.eks. jordtype. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være helt særlige situationer, hvor der lokalt vurderes at være den fornødne viden til at foretage en vurdering og fastsætte vilkår i en godkendelse. Miljøstyrelsen vil følge kommunernes sagsbehandling på området med henblik på at vurdere, om der opstår et grundlag og behov for at understøtte kommunerne i deres sagsbehandling.

3. Hvor ofte vurderer kommunerne mængden af kobber henholdsvis zink udbragt med husdyrgødningen fra husdyrbrug, der søger om tilladelse eller godkendelse i henhold til husdyrgodkendelsesloven (lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug)?

Miljøstyrelsen har ikke kendskab til sager, hvor kommunerne har vurderet og fastsat vilkår i forhold til anvendelsen af kobber og zink. Der ses ikke, ved søgning i nævnets database, at være sager om emnet i forhold til husdyrbrug, der har været indbragt for Natur- og Miljøklagenævnet.

4. Vil det bebudede "Vækst- og nabotjek af miljøreguleringen og kontrol af primærjordbruget" give et billede af, om de undersøgte nabolandes regler for zink- og kobberindhold i udbragt husdyrgødning bevirker, at deres kvælstof og fosforkrav skærpes som følge heraf?

Vækst- og nabotjekket indeholder ikke oplysninger om, hvorvidt de undersøgte nabolandes regler for zink- og kobberindhold i udbragt husdyrgødning bevirker, at deres kvælstof- og fosforkrav skærpes som følge heraf.

6. Ministeren bedes redegøre for, hvorfor landbrugets kobber- og zinkforbrug ikke registreres i produktregisteret på linje med andre industrigrene.

Fødevarestyrelsen vurderer, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at registrere husdyrbedrifternes brug af kobber og zink i produktregistret. Med et godt kendskab til størrelsen af husdyrproduktionen kan styrelsen med stor sikkerhed beregne, hvor stort forbruget af kobber og zink via foderet er. Sammenholdt med resultaterne af foderkontrollen i øvrigt giver det et godt billede af situationen. En registrering af forbruget af kobber og zink til foder på bedriftsniveau vil være administrativ tung og vil omkostningsmæssigt stå i et misforhold til, at styrelsen med få resurser stort set kan opnå den samme viden.

7. Ministeren bedes redegøre for, hvorfor husdyrgødning ikke på linje med spildevandsslam, analyseres for indholdet af zink henholdsvis kobber.

Indholdet af kobber og zink i husdyrgødningen afhænger af indholdet af kobber og zink i foderet. Fødevarestyrelsen har et forholdsvis godt kendskab til koncentrationen af kobber og zink i foderet, herunder også den zink der tildeles smågrise som veterinært lægemiddel. Dette varierer kun i begrænset omfang mellem forskellige bedrifter, med samme produktionstype, f.eks. produktion af smågrise eller slagtesvin. Indholdet af kobber og zink i spildevandsslam kan ikke på samme måde forudsiges og vil i højere grad variere på en uforudsigelig måde. Derfor stilles der også krav om, at affald skal undersøges for tungmetaller og miljøfremmede stoffer, inden det tilføres et gyllebaseret biogasanlæg eller udspredes direkte på landbrugsjord. Det er derfor ikke i samme omfang nødvendigt med et særskilt krav om analyser for husdyrgødning.

11. Hvilken kontrol føres der af indholdet af zink og kobber i afgasset biomasse, der bringes ud på markerne?

Som angivet under ad. 7 kan kobber og zinkindholdet i husdyrgødning i høj grad forudsiges. I et biogasanlæg tilføres desuden affald, men dette affald skal, inden det tilføres et gyllebaseret biogasanlægget, analyseres og overholde de gældende krav for tungmetaller og miljøfremmede stoffer, som gælder for affald. Der er derfor et rimeligt kendskab til kobber og zinkindholdet i den afgassede gylle.